

นภาพรรณ ทั้งบุญ 2546: การศึกษารูปแบบองค์กรชุมชนเพื่อบริหารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บ้านดอนมูล อำเภอกำแพงแสน จังหวัดน่าน ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร) สาขาการจัดการทรัพยากร โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา ประธานกรรมการที่ปรึกษา: อาจารย์บัณฑิต สุตรสุนทร, Ph.D. 167 หน้า

ISBN 974-357-928-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือศึกษาปัจจัยในการจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อนำมากำหนดรูปแบบขององค์กรชุมชนที่เหมาะสมกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิธีการศึกษามุ่งเน้นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการคัดเลือกผู้ถูกสัมภาษณ์ด้วยวิธีการ Snowball Sampling จากกลุ่มหรือผู้นำองค์กรชุมชนที่ดำเนินงานแล้วประสบความสำเร็จ 8 องค์กร ไม่ประสบความสำเร็จ 2 องค์กร และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดตั้งองค์กรชุมชนอีก 7 ท่านรวมทั้งการจัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นของชาวบ้านดอนมูล อำเภอกำแพงแสน จังหวัดน่าน

ผลการศึกษาปัจจัยในการจัดตั้งองค์กรชุมชน สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ทักษะของชุมชน รองลงมา คือ โครงสร้างขององค์กรชุมชน ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม การจัดสรรรายได้ การจัดหาเงินทุน และจำนวนสมาชิกขององค์กรชุมชน จากปัจจัยที่ศึกษาได้มีรูปแบบองค์กรชุมชน 2 รูปแบบ คือ องค์กรชุมชนแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ

ผลการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นเรื่องการจัดตั้งองค์กรชุมชนของชาวบ้านดอนมูลเพื่อบริหารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สรุปได้ว่า ชาวบ้านดอนมูลต้องการองค์กรชุมชนแบบเป็นทางการ โดยให้ฝ่ายท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างการปกครองของหมู่บ้าน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน โครงสร้างคณะกรรมการบริหารจัดการ หน้าที่ความรับผิดชอบ โปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อัตราค่าบริการ การจัดสรรรายได้ และกฎระเบียบข้อบังคับที่นักท่องเที่ยวต้องปฏิบัติตามอย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรมที่สามารถปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า องค์กรชุมชนของชาวบ้านดอนมูลอยู่ในระยะการก่อตั้งเริ่มต้น จึงยังไม่สามารถจัดระบบการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดสรรภาระหน้าที่ของบุคลากรในองค์กรได้ตรงตามที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน จึงเห็นควรเสนอแนะให้มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลเบื้องต้นทางด้านกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม เพื่อก่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ของชุมชนที่มุ่งเน้นให้เกิดการพึ่งพาตนเอง และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนฐานล่างในที่สุด

นภาพรรณ ทั้งบุญ

ลายมือชื่อนิสิต

บัณฑิต สุตรสุนทร

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

20 / 2 2545

Napapan Thangboon 2003: A Study of Community Organization for Ecotourism Management Ban Don Moon, Thawangpha District, Nan Province. Master of Science (Resource Management), Major Field Resource Management, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Miss Bhantinee Sootsukon, Ph.D. 167 pages.
ISBN 974-357-928-1

The main objective of this research is to study the factors effecting an establishment of a community organization for application as guidance to define the suitable format or community organization which is the most ideal for ecological tourism with participation of the community. The method of study is emphasized on qualitative analysis using primary data from the in-dept interviews and concerning secondary data from relevant academic literatures and documents. The emphasis of interview was emphasized in accordance with the method of interview of Snowball Sampling technique on the community groups or leaders whose organizations of total 8 organizations were successful and 2 organization were unsuccessful and other qualified entities on community organization of 7 persons together with various meetings to get the public opinion of all the villagers of Ban Don Moon, Thawangpha District, Nan Province.

The result of this study on the factors effecting an establishment of a community organization found that the factor which is the most important relates to community skill while the second important factors as structure of the community organization, basic social-economic data base, allocation of income revenue, procurement of fund or investment, and number of community organization members. Based on the result of this study 2 forms of community organizations can be defined, that are official community organization and in-official community organization.

The result of the brain-storming meeting, participated by members in village of Ban Don Moon is as a conclusion of the members making decision on the basis of the official type with important attention given to tourist guide according to the village administrative project, with established definition of the objectives, method implementation, the structure of the management board, division of responsibilities, ecological tour programs, rate of service fees, allocation of income revenues and clear applicable rules and procedures to which tourists must adhere to as an overall perspective which can be virtually put in practice.

However, the result of the study also found that the community organization of the villagers of Ban Don Moon is still during the beginning stage of establishment and was thus unable to fully handle the management system, the allocation of responsibilities and duties of its human resource management within the organization very clearly soon therefore it was suggested for the establishment of a physical, social, economic and cultural fundamental database for create the process of exchange of knowledge and learning in the village which were concentrate on self-sufficiency and enhanced reinforcement of the fundamental base of the community eventually.

Napapan Thangboon

Student's signature

Bhantinee Sootsukon

Thesis Advisor's signature

20 Jan, 2003